

Puskin

Irta Grigorij S. Barulin

SZÁZNEGYVENHÉT esztendeje, hogy megszületett Alexander Szergejevics Puskin, az orosz irodalmi nyelv megmentője, az orosz irodalom őse, aki halhatatlan költői alkotásokkal gazdagította az emberiséget. Alexander Szergejevics Puskin élete és működése a XIX. század első felére esik, arra az időre, amikor I. Sándor és I. Miklós uralkodott Oroszországban. Ebben az időben Európa vezető államaiban (Angliában és Franciaországban) a kapitalizmus váltotta fel a feudalizmust, Oroszországban azonban továbbra is a feudalizmus maradt uralmon, jóllehet már kialakultak azok az erők, amelyek az önkényuralom és a jobbagyság intézménye ellen küzdöttek.

Abban a korban Oroszországban a nemesi forradalmárok harcoltak a feudalizmus ellen, azok, akiket az 1825 decemberében szervezett fegyveres felkelés után dekabristáknak neveztek el. Puskinet eszmei kapcsolatok fűzték korának haladó forradalmi mozgalmához, a nagy költő baráti viszonyban állott a dekabristákkal. Puskin magasrendű költői alkotásaival, amelyek a nemesi forradalmárok politikai eszméit hirdették, igen nagy szolgálatot tett az oroszországi felszabadító mozgalomnak.

Puskin a huszas évek derekán a cári kormány, politikai verseiért, az akkori orosz birodalom peremén fekvő területre száműzte. 1825-ben került sor a dekabristák felkelésére, amely a titkos forradalmi szervezetek felszámolásával végződött. A dekabristák vezéreit bitófára hurcolták, a felkelés aktív résztvevői közül többszázat szibériai kényszermunkára

vittek. I. Miklós cárnak nem volt közvetlen bizonyítéka Puskin ellen, hogy a dekabristákkal együtt kivégeztesse, vagy száműzhesse. Miklós cár számolt Puskin nagy tekintélyével és befolyásával. Veszedelmesnek tartotta, hogy a nagy költő olyan helyen maradjon, ahol a cári rendőrség nem tarthatja szemmel, a fővárosba rendelte és saját ellenőrzése alá helyezte. Puskin rövid életének egész folyamán a cár és a rendőrség ellenőrzése alatt állott. A nagy orosz költőt, aki ellen a nagyvilági arisztokrácia hajszát indított, alkotóerejének teljében, egy párbaj során 1837-ben megölték.

Puskin a lángeszű orosz népi költő művével új fejezetet nyitott az orosz irodalom történetében. Ő volt az első, igazán művészi orosz költő, akinek költészete valódi írásművészet volt.

Mint Bjelinszki, a kiváló orosz kritikus rámutatott, Puskin volt a művészi orosz vers megalkotója. Puskin verselését nem is foghatjuk fel másként, mint a zene szárnyain ívelő költészetnek. Verseiben nyilatkozott meg először az orosz nyelv egész hangtani gazdagsága, zeneisége, harmóniája. Puskin előtt az orosz irodalmi nyelv távol állott az eleven népnyelvtől. Puskin közelebb hozta egymáshoz a nép és az irodalom nyelvét. Ennek óriási jelentősége volt az olvasók széles rétegeinek nevelése szempontjából.

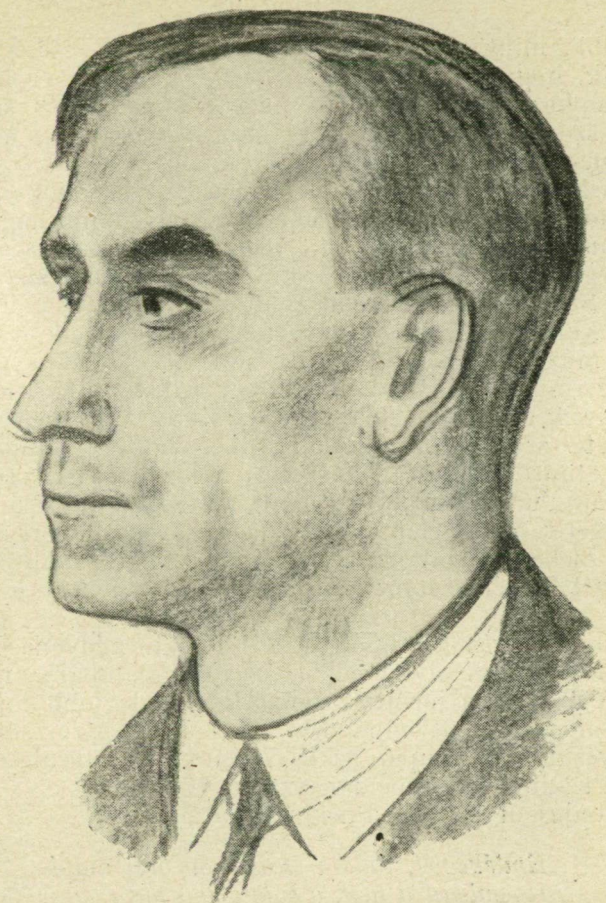
Puskin a nyugateurópai mintákon alapuló epigon-irodalom helyébe szellemében és tartalmában sajátosan orosz irodalmat teremtett.

Művészetében kiszélesítette az irodalom fogalmát és nemes idealizmusával telítve, a társadalmi élet tükrévé tette.

Költészetének iránya mindamellettt realizztikus: a valóság járja át és az életet igazi, természetes mivoltában tárja elénk.

Gogoly arról szólván, hogyan hatott Puskin költő kortársaira, a következőket mondotta: „Puskin úgy hatott költő kortársaira, mint az égből lehullott irodalmi meteor, amelytől gyertyaként lángalobbant minden igazán nemes költő“.

Az utána következő orosz irodalomnak Puskin volt az alapítója és tanítómestere. Tanítványai közé kell sorolnunk Gogolyt, Turgenyevet, Tolsztoj Leót, Dosztojevszkijt, Goncsarovot, Osztrovszkijt, Nyekraszovot, Csehovot, Gorkijt,

GRIGORIJ S. BARULIN

Szabó Vladimir rajza

Majakovszkijt. A mai szovjet irodalom számára is tanító-mestert és művészetében felül nem mult költőóriást jelent Puskin.

Több, mint száz év telt el Puskin halála óta, de műve nemcsak, hogy nem merült feledésbe, hanem még közelebb áll a néphez, még érthetőbb, még kedvesebb lett számára.

A szovjet nép kegyelettel őrzi e nagy költő emlékét, akire büszke, akinek dicsősége az ő dicsősége is.

Puskin műveivel kapcsolatban a Szovjetunióban széleskörű tudományos kutató munka folyik. Irodalmi hagyatékát a Tudományos Akadémia világirodalmi intézete és az 1938-ban megállapított Állami Puskin Múzeum rendezi.

A Szovjetunióban rendkívül magas színvonalon áll a Puskin-kultusz. Várost is neveztek el róla, utcák, terek, iskolák, múzeumok örökítik meg nevét. A Puskin nevéhez, életéhez, munkásságához fűződő tárgyakat, épületeket gondosan őrzik és karban tartják. És a szeretet iránta egyre nő, költészete szinte életszükségletünké vált és mindenkinek szívéhez nőtt. Szeretjük törhetetlen lázadásáért, szeretjük, mert fáradhatatlanul új utakat keresett, mert örömmel, szépséggel telíti az életet, mert mélységesen emberi és emelkedett szellemű volt, szeretjük szavainak hasonlíthatatlan zeneiségét, nyelvezetének tisztaságát és nemes egyszerűségét.

Szovjet olvasók millióinak lett Puskin kedvenc költője. Ugyszólván nincs olyan nép a szovjet államban, amelynek nyelvén meg nem jelentek volna Puskin legjobb műveinek fordításai: eddig ötvenhét nyelven s legtöbbször sokmillió példányszámban. Csupán az 1937-ben szovjet területen megjelent Puskin művek példányszáma 17,720.000.

Beteljesedett tehát Puskin jóslata:

*„Emlékeket, tudom Orosz-hon őrzi majd
Megemleget a nép, a soknyelvű haza,
A büszke szláv, a finn s a még ma ősi, vad
Tungusz s kalmük: a puszták fia.“*